29.3.

ΤΜΗΜΑ Δ.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΔΥΝΑΜΕΙΣ ΤΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ

I. Ανασυγκρότηση της Ε.Λ.Ε.

II. Το μαζικό κίνημα.

III. Τα επί μέρους κινήματα

ΜΕΡΟΣ Ι. : Η ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΤΗΣ Ε.Λ.Ε.

1. * Η Εθνική Λαϊκή ΕΝότητα αποτελεί την συγκροτημένη και ενιαία στρατηγική εξουσίας για την σοσιαλιστική αλλαγή. Διαμορφώνει τους απαραίτητους κοινωνικούς και πολιτικούς όρους, για τη συγκρότηση της αυτοδύναμης και ανεξάρτητης πορείας της πατρίδας μας, σε αντιπαράθεση καιρήξη με τη Δεξιά και το σύστημα εξάρτησης.

* Η Ε.Λ.Ε. αποτελεί οργανικό συστατικό στοιχείο του Δημοκρατικού δρόμου για το σοσιαλισμό. Το πολιτικό και κοινωνικό αποκρυστάλλωμα της μακροχρόνιας πορείας της Ε.Λ.Ε. στο πεδίο της μετάβασης, θα συγκροτήσει τη νέα διευθύνουσα κοινωνική συμμαχία. Ο δημοκρατικός δρόμος προϋποθέτει και απαιτεί την ενοποίηση και συνοχή της ισότιμης ταξικής συμμαχίας της Ε.Λ.Ε., τόσο στο παραγωγικό πεδίο όσο και στο ευρύτερο κοινωνικο-πολιτικό και ιδεολογικό. Ρωγμές στο εσωτερικό της ΕΛΕ, ή κατακερματισμός και διαφοροποίηση τάξεων ή στρωμάτων σημαίνει αποδυνάμωση της πορείας της αλλαγής.

* Γι αυτό και η ΕΛΕ δεν περιέχει κανένα στοιχείο λαϊκομετωπικής λογικής, δεν αποτελεί ευκαιριακή συμμαχία και συνύπαρξη ανισότιμων, εταίρων, που θ'απορριφθούν από την "πρωτοπορεία" στα διαδοχικά "στάδια" της μετάβασης. Η λαϊκομετωπική στρατηγική αποτελεί δογματική και ανιστόριτη επιλογή για τη χώρας, και συνεπάγεται την επιβολή διοικητικών μέτρων και καταναγκασμών, που δε δεν 'εχουν σχέση με την πειθώ και τη συναίνεση της πιο πλατειάς κοινωνικής συμπόρευσης που απαιτεί ο δημοκρατικός δρόμος.

2. * Η γραμμή του ΠΑ.ΣΟ.Κ. για Εθνική Λαϊκή Ενότητα καθορίζεται :

α. Εθνικά : Με τον αντιιμπεριαλιστικό, αντιεξαρτησιακό και εθνικοαμυντικό αγώνα, για την ολοκλήρωση της εθνικής ανεξαρτησίας, τη διαφύλαξη της εθνικής ακεραιότητας και των κυριαρχικών μας δικαιωμάτων.

β. Πολιτικά : Με τον αγώνα για θεσμικές και δομικές αλλαγές στη δημόσια ζωή.

γ. Ταξικά : Με τον αγώνα ενάντια στο ξένο και ντόπιο μονοπωλιακό κεφάλαιο.

δ. Πολιτιστικά και Ιδεολογικά : Με τον αγώνα για πιο στενή προσέγγιση της εγχώριας κουλτούρας, του λαϊκού πολιτισμού για κριτική τοποθέτηση σ'όλα τα φιλοσοφικά και πολιτικά

ιστορικά ρεύματα και για τη συνειδητοποίηση των σοσιαλιστικών ιδεών.

3. * Συστατικό στοιχείο που καθορίζει και αναδεικνύει το πολιτικό πλαίσιο της ΕΛΕ είναι η ανοιχτή δημοκρατική δράση με όλους τους εργαζόμενους ανεξάρτητα από ιδεολογική και κομματική ένταξη. Με την ανοιχτή δημοκρατική δράση αναπτύσσεται ένα ενωτικό μαζικό πλαίσιο συνεργασίας στους μαζικούς χώρους, χωρίς να σημαίνει υποθήκευση της φυσιογνωμίας, των θέσεων, του προγράμματος και της οργανωτικής αυτονομίας της κάθε οργανωμένης δύναμης, ανεξάρτητα της μικρής εμβέλειάς της. Η συνεργασία στους μαζικούς χώρους σημαίνει αλληλεγγύη με τους εργαζόμενους και όχι ενότητα κορύφής και επί μέρους συναλλαγές, που οδηγούν σε υπονόμευση μιας οργανικής αγωνιστικής σύγκλησης και συμπόρευσης υπαρκτών πολιτικών φορέων και παρατάξεων, που έχουν συγκεκριμένη πολιτική και κοινωνική εμβέλεια σε κοινούς επί μέρους στόχους.

* Το ενωτικό πλαίσιο συνεργασίας και δράσης αποτελεί για μας μια ανοιχτή πολιτική που :

- διευρύνει, εμβαθύνει και εμπλουτίζει την κοίτη του ριζοσπαστικού - λαϊκού κινήματος της αλλαγής ,
- δοκιμάζει το σεβασμό της αυτονομίας κάθε μικρής ή μεγάλης συνιστώσας του λαϊκού κινήματος, αλλά και την εμμονή και την πίεση στο κοινό αγώνα,
- διατηρεί ελεύθερο το δρόμο, με τη μέθοδο της δημοκρατικής επικοινωνίας, για τη συνεννόηση αλλά και τη δημοκρατική αντιπαράθεση όλων των πολιτικών, κοινωνικών και ιδεολογικών ρευμάτων.

4. * Μπροστά σ'αυτή την ευέλικτη και ενωτική στρατηγική του ΠΑ.ΣΟ.Κ. η Ν.Δ. έχει εξαπολύσει και θα εντείνει ακόμα μια μεθοδευμένη και πολυπρόσωπη επίθεση χρησιμοποιώντας και κατασκευάζοντας ιδεολογικούς όρους. Η συγχορδία διάφορων "αναμοιόμορφων" παραγόντων της Δεξιάς με την καλλιέργεια ΑΝΤΙΠΑΣΟΚικού κλίματος (είτε απροκάλυπτου είτε εκλεπτυσμένου), αποβλέπει :

- Απ'τη μια μεριά στην εσωτερική συσπείρωση των παραγόντων της Δεξιάς.
- Και από την άλλη, να περιχαρακώσει στο χώρο της επιρροής της ορισμένα στρώματα ώστε να δυναμώσει την εκλογική και ταξική συμμαχία του μεγάλου κεφαλαίου.

./..

Επισείοντας το "μαρξισμό", το "μονοκομματισμό", προσπαθούν να δημιουργήσουν κάθετη ρήξη και πολιτικές ανασχέσεις μέσα στο Λαό, στο ΠΑ.ΣΟ.Κ., και τον Πρόεδρο Α. Παπανδρέου.

Αυτού του είδους η ΠΟΛΩΤΙΚΗ ιδεολογική πρόκληση της Δεξιάς απαιτεί από το ΠΑ.ΣΟ.Κ. θαρρετή και επιθετική αντιμετώπιση που:

- Αποκαλύπτει την ξενόφερτη, αντιδημοκρατική και αντιλαϊκή ιδεολογία της ολιγαρχίας της εξάρτησης.
- Και ταυτόχρονα προβάλλει και επιλαϊκεύει τη δική μας ιδεολογική ταυτότητα, το πολιτικό μας πρόγραμμα και το έργο της Αλλαγής.

Ο αγώνας του ΠΑ.ΣΟ.Κ. δεν σταματάει και δεν εξαντλείται μόνο στην Κυβερνητική πολιτική και στη Βουλή. Διαλεχτικά επεκτείνεται στην ΕΞΩΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΔΡΑΣΗ, όπου αποτελεί μια ΑΓΩΝΙΣΤΙΚΗ και ΣΥΝΕΠΗ γραμμή, για τη συσπείρωση, την ενότητα και την ανάπτυξη των συνολικών διεκδικήσεων των κοινωνικών δυνάμεων, όπως αυτές διαμορφώνονται στα επι μέρους μαζικά κινήματα.

Τούτη η διαδικασία ενότητας και συσπείρωσης των μη προνομιούχων και εκμεταλλευόμενων Ελλήνων, μετατρέπει την υπάρχουσα κοινωνική δυνατότητα σε ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΥΝΑΜΗ που είναι απαραίτητη προϋπόθεση για τη δημοκρατική πορεία του Λαού προς το σοσιαλισμό.

5. * Η Ε.Λ.Ε. ως συμμαχία των τάξεων και των στρωμάτων που το σύστημα της εξάρτησης και της στρεβλής οικονομικής ανάπτυξης καταπίεζε, εκμεταλλευόταν και περιθωριοποιούσε, διατρέχεται από δευτερεύουσες αντιθέσεις και τριβές που έχουν συγκεκριμένη οικονομική και κοινωνική βάση. Η ανολοκλήρωτη στο πολιτικό δημοκρατικο πεδίο, κοινωνία των πολιτών, ώθησε τις διεκδικήσεις μέσα στα στενά πλαίσια της συντεχνιακής αντίληψης και οργάνωσης, σε αιτήματα στενά οικονομικά χωρίς ευρύτερους κοινωνικο-πολιτικούς στόχους, που αδυνατούσαν να συγκροτήσουν ένα εναλλακτικό πρότυπο κοινωνικής οργάνωσης και ζωής.

* Η έλλειψη συγκροτημένων κοινωνικών και παραγωγικών δομών διευκόλυνε την κοινωνική κινητικότητα και την διόγκωση των μεσαίων στρωμάτων και συνέτεινε ταυτόχρονα στην ρευστότητα συγκρότησης μιας ολοκληρωμένης ταξικής συνείδησης και ταυτόχρονα πολιτικής συνειδητοποίησης. Διαμορφώθηκαν μ'αυτόν τον τρόπο δύο κύρια ρεύματα που διατρέχουν τον κοινωνικό μας σχηματισμό:

./..

- Ένα ρεύμα που συνδέεται με την αναζήτηση διόδων κοινωνικής ανόδου, και διέπεται από τις αξίες του καταναλωτισμού,
- Ένα ρεύμα τεχνοκρατικού εκσυχρονισμού που συνδέεται με την ορθολογική ανάπτυξη των παραγωγικών δυνάμεων, την ανάγκη εκσυγχρονισμού της κοινωνίας μας.

* Η Ε.Λ.Ε. διατρέχεται από τα υπαρκτά αυτά ρεύματα, γιατί δεν συγκροτείται στο πεδίο των μεταφυσικών αφαιρέσεων αλλά στο έδαφος της σύγχρονης Ελληνικής κοινωνίας. Οπροσδιορισμός και η αντιμετώπιση των συγκεκριμένων αυτών οργανικών αδυναμιών του κοινωνικού και παραγωγικού κατακερματισμού είναι αναγκαίος όρος και προϋπόθεση, για τη σφυρηλάτηση ενός συνεκτικού, και συγκεκριμένου προγράμματος αλλαγής που συνενώνει και συναρθρώνει τα επί μέρους συμφέροντα σε μια οργανική ενότητα περιεχόμενου και στόχων μέσα από την καθημερινή δράση.

* Στην σημερινή συγκυρία επιβάλλεται μια συγκροτημένη πολιτική στρατηγική που αναγνωρίζει τις δευτερεύουσες αυτές αντιθέσεις, τις αναλύει και τις εντάσσει στην συγκεκριμένη στρατηγική μετάβασης, στις νέες παραγωγικές και κοινωνικές δομές που διαγράφουν και συγκροτούν τη νέα κοινωνική πραγματικότητα. Η παρέμβασή μας θα πρέπει να είναι συνολική, να εστιάζεται στο κρίσιμο πεδίο της οικονομικής πολιτικής, και να σφυρηλατεί ένα πλαίσιο μακρόπνοης αλληλεγγύης και κοινής στάσης στον εργάτη, στον αγρότη, τον μισθωτό, τον υπάλληλο, τον επιστήμονα, τη νεολαία, τις γυναίκες.

* Η Ε.Λ.Ε. ως πολιτική στρατηγικής της ριζικής κοινωνικής αλλαγής συνθέτει, ενοποιεί και υπερβαίνει τις όποιες πολιτικές διαχειρήσεις και τεχνοκρατικού εκσυγχρονισμού. Η πορεία που ακολουθούμε είναι σύνθετη και περιέχει στοιχεία διαχείρησης, εκσυχρονισμού των δομών, αλλά ταυτόχρονα καθορίζεται από τον εκδημοκρατισμό και τις θεσμικές και δομικές αλλαγές που συνιστούν το νέο παραγωγικό και κοινωνικό περιεχόμενο της αλλαγής (κοινωνικοποίηση, εποπτικά συμβούλια, αυτοδιαχείρηση, λαϊκή συμμετοχή).

Η πορεία του δημοκρατικού δρόμου απαιτεί τη συνειδητή συμμετοχή των κοινωνικών δυνάμεων και δεν μπορεί να αρκεσθεί στην παθητική συναίνεση ή την ανοχή. Η συνειδητή συμμετοχή και γνώση είναι μια κατάκτηση, που θα πραγματοποιηθεί μέσα στους νέους θεσμούς, με την κατοχύρωση των εργαζομένων στην καρδιά της παραγωγικής διαδικασίας, στα πλαίσια της αποκέντρωσης, της συνεργατικής - συνεταιριστικής οργάνωσης, του κοινωνικού ελέγχου, των αυτοδια-

./..

χειριστικών μορφών οργάνωσης και δράσης.

Η συνειδητή αυτή συμμετοχή και δράση δυνάμεων της αλλαγής συμβάλει στην διεύρυνση και ουσιαστικοποίηση των δημοκρατικών θεσμών, στη διαμόρφωση και συγκρότηση του πεδίου της κοινωνίας των πολιτών.

Ανασυγκρότηση και αναβάθμιση της ΕΛΕ στο πολιτικό επίπεδο σημαίνει τελικά διαμόρφωση και λειτουργία του κοινωνικού, πολιτικού και πολιτιστικού επιπέδου, που παρεμβαίνει μεταξύ του συγκεντρωτικού και γραφειοκρατικού Κράτους από το ένα μέρος και της υποβαθμισμένης συντεχνειακής και ατομιστικής λειτουργίας του ιδιώτη της καπιταλιστικής κοινωνίας. Με αυτή την έννοια η διαδικασία συγκρότησης της κοινωνίας των πολιτών αποτελεί περιεχόμενο και κατεύθυνση δράσης της ΕΛΕ, γιατί ουσιαστική αναβάθμιση του ρόλου του πολίτη θα προκύψει μόνο από την αποφασιστική του συμμετοχή και παρέμβαση στους θεσμούς και στις καθημερινές αλλαγές. Η κοινωνία των πολιτών θ'αποτελέσει το κοινωνικό, πολιτικό, και πολιτιστικό υπάβαθρο της ίδιας της ΕΛΕ, αλλά και της ίδιας της δημοκρατίας, γιατί θα διαμορφώνει κοινωνικές δυνάμεις της αλλαγής με πολιτική συνειδητοποίηση και ταξική συνείδηση μέσα στις νέες δομές της σοσιαλιστικής κοινωνίας.

* Το ΠΑ.ΣΟ.Κ. θεωρώντας την ΕΛΕ ως στρατηγική εξουσίας των δυνάμεων της αλλαγής που διαμορφώνει τις απαραίτητες πολιτικές προϋποθέσεις και κοινωνικούς όρους για τη συγκρότηση μιας αυτοδύναμης - διαζευκτικής λύσης, η οποία οδηγεί στην εθνική ανεξαρτησία, τη λαϊκή κυριαρχία, την κοινωνική αλλαγή απευθύνεται στην συντριπτική πλειοψηφία των Ελλήνων και τους καλεί να ξεπεράσουν κομματικές εξαρτήσεις, συναισθηματικές δεσμεύσεις, και τις σκόπιμα συντηρούμενες πολιτικές ψυχώσεις και φανατισμούς, να ενταχθούν και να συσπειρωθούν στο παλλαϊκό και πατριωτικό κίνημα για την εθνική ανεξαρτησία, την εδαφική ακεραιότητα, τη δημοκρατία και τον σοσιαλιστικό μετασχηματισμό.

Ο σοσιαλισμός δεν αποτελεί ένα μακρινό όραμα αλλά την καθημερινή πράξη που διαμορφώνει , με την πιο πλατειά συμμετοχή των εργαζομένων, τις πρώτες βάσεις της αλλαγής και της νέας εθνικής μας πορείας.

./..

ΜΕΡΟΣ ΙΙ.

ΤΟ ΜΑΖΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ

(α) * Η στρατηγική του δημοκρατικού δρόμου για το σοσιαλισμό αναγορεύει το διαρθρωμένο μαζικό κίνημα σε κύριο μοχλό των πολιτικών και κοινωνικών εξελίξεων. Ο τρόπος παρέμβασης του μαζικού κινήματος στις κοινωνικές διαρθρωτικές αλλαγές θα επηρεάσει αποφασιστικά τους ρυθμούς και την ποιότητα του σοσιαλιστικού μετασχηματισμού της κοινωνίας μας.

* Στη νέα πολιτικο - κοινωνική πορεία της πατρίδας μας το ΠΑ.ΣΟ.Κ., ως Κόμμα και Κυβέρνηση, και τα μαζικά κινήματα αγωνίζονται στο ίδιο χαράκωμα. Μέσα από κοινούς στόχους και κοινωνικές συντεταγμένες, εκπληρώνουν την κοινή ιστορική αποστολή του αγώνα για την εθνική ανεξαρτησία και το σοσιαλισμό.

* Η ποιοτική μεταβολή στην πολιτική και κοινωνική φύση της εξουσίας, και στον φορέα άσκησής της, καθιστά αναγκαία για το μαζικό κίνημα την ανανέωση επί μέρους στόχων και τακτικών, τον αναπροσανατολισμό του αμυντικού χαρακτήρα πάλης και των οργανωτικών του δομών, που καθορίστηκαν από τους περιορισμούς και τις απαιτήσεις της αυταρχικής και αντιλαϊκής διακυβέρνησης της Δεξιάς. Όμως ο αναπροσανατολισμός αυτός δεν είναι ευθύγραμμος. Πραγματοποιείται μέσα από αντιπαραθέσεις, τριβές, συγκρούσεις και κραδασμούς που δημιουργούν οι συντεχνειακές αντιλήψεις, η λογική των μηχανισμών ελέγχου, ή και πολιτικές υπονόμευσης των νέων θεσμικών αλλαγών.

Όμως προχωρώντας σταθερά και ξεπερνώντας καθημερινά τις δυσκολίες αυτές το μαζικό κίνημα χαράζει μια θετική πορεία που ανταποκρίνεται στο νόημα της ιστορικής συγκυρίας, διαμορφώνει μια νέα φυσιογνωμία και μια ολοκληρωμένη στρατηγική και απεγκλωβίζεται από τη δομή και τη λειτουργία των παραδοσιακών προτύπων. <u>Η πορεία του μαζικού κινήματος είναι πορεία κατανόησης, κριτικής στάσης αλλά και συμπόρευσης και στήριξης της πορείας της αλλαγής.</u>

Από τη νίκη της 18 Οκτώβρη 1981 διαμορφώνονται οι νέες προϋποθέσεις που εδραιώνουν τα καινούργια στοιχεία της φυσιογνωμίας του μαζικού κινήματος :

- Ο ευρύτατος εκδημοκρατισμόςτου θεσμικού - νομικού πλαισίου, κατάργησε το αντεργατικό και αντιλαϊκό θεσμικό πλαίσιο και

./..

διαμόρφωσε συνθήκες αντιπροσωπευτικής, πλουραλιστικής, μαζικής συμμετοχής και αντιπροσώπευσης. Διαμορφώθηκαν νέοι δημοκρατικοί και αντιπροσωπευτικοί συσχετισμοί στα όργανα έκφρασης της οργανωμένης πάλης του λαού (Τοπική Αυτοδιοίκηση, ΓΣΕΕ, Εργατικά Κέντρα, Συνεταιρισμοί, Αγροτικοί σύλλογοι, επιστημονικά σωματεία, κ.λ.π.), συσχετισμοί που εκφράζουν τη νέα κοινωνικοπολιτική πραγματικότητα.

- Κατοχυρώθηκε η συμμετοχή του μαζικού κινήματος σ'ολόκληρη τη θεσμική διαδικασία που αφορά την ανάπτυξη, την παραγωγική διαδικασία, το δημοκρατικό προγραμματισμό, τη νέα οργάνωση και κατεύθυνση της κοινωνικής και πολιτιστικής μας ζωής. Το μαζικό κίνημα παίρνει ενεργητικό πολιτικό ρόλο στις εξελίξεις και αναλαμβάνει συγκεκριμένες ευθύνες και υποχρεώσεις για την πορεία της αλλαγής.

- Συνειδητοποιείται σε μεγάλο βαθμό η ανάγκη να υποταγούν οι δευτερεύουσες αντιθέσεις και οι επιμέρους οικονομικές διεκδικήσεις στα πλαίσια ενός ευρύτερου σχεδίου διεκδικήσεων, και επιλογών, που θα συμπορεύεται με τις νέες δομικές αλλαγές.

(β) * Η ενότητα, η δυναμική, και ο ιστορικός προορισμός του μαζικού κινήματος θα καθορισθούν και θα επιβεβαιωθούν μέσα από την αμφισβήτηση και πάλη για να ξεπερασθούν οι πολιτικο - οικονομικές δομές, οι κοινωνικές σχέσεις και το πολιτιστικό πρότυπο που αναπαράγουν την καταπίεση, την αδικία, την εκμετάλλευση και την αλλοτρίωση. Το μαζικό κίνημα έχει πλέον τη δυνατότητα να επεξεργασθεί ολοκληρωμένη διεκδικητική στρατηγική, με προτεραιότητα στις συλλογικές ανάγκες, με στόχους και απαιτήσεις που συνενώνουν και δεν κατακερματίζουν την συνοχή του μαζικού κινήματος. Μια στρατηγική που θα έχει πάντα σαν ευρύτερο πλαίσιο την κατεύθυνση σύγκλησης και ενοποίησης με τα συμφέροντα των κοινωνικών δυνάμεων της αλλαγής.

* Μια παρόμοια στρατηγική προϋποθέτει ότι το μαζικό κίνημα είναι σε θέση να κατανοεί τη σημασία των γενικών οικονομικών σχεδιασμών της Κυβέρνησης για τη συνολική πορεία της αλλαγής και να τις συνεκτιμά στους αγώνες για τις διεκδικήσεις και τα αιτήματα των εργαζομένων. Ότι μπορεί να αναλύει και να αναγνωρίζει ποιά είναι τα όρια και οι περιορισμοί του εφικτού και ποιές οι απαιτήσεις του επιθυμητού, ώστε να επεξεργάζεται ολοκληρωμένες διεκδικητικές προτάσεις σύγκλησης και συμπόρευσης των δύο όρων. Με τον τρόπο αυτό θα διαμορφώνει - και δεν θα καθηλώνει - τις νέες προοπτικές και δυνατότητες στο λαϊκό κίνημα.

./..

(γ) * Το πεδίο πάλης του μαζικού κινήματος, το έδαφος όπου θα δοκιμασθεί και θα σφυρηλατηθεί η νέα φυσιογνωμία και η σοσιαλιστική του στρατηγική, είναι το πεδίο που ανοίγεται μέσα από τις δομικές και θεσμικές αλλαγές σ'ολόκληρο το φάσμα της παραγωγικής διαδικασίας, της κοινωνικής ζωής, του πολιτισμού. Σ'αυτό το πεδίο θα δοκιμασθούν αντιλήψεις και τακτικές, θα διαμορφωθούν οργανωτικές δομές, θα εξειδικευθούν πρακτικές και παρεμβάσεις. Μέσα στο πεδίο των θεσμών το μαζικό κίνημα θα πείσει για τον θετικό του ρόλο, θα διευρύνει την εξουσία του, θα συγκροτήσει τον ευρύτερο κοινωνικό και πολιτικό του λόγο, θα μεταβεί από το πεδίο της επί μέρους διεκδίκησης στο χώρο της πολιτικοποίησης επιλογής, από τον στενά οικονομικό αγώνα στον συνολικό αγώνα για την αξιοποίηση ολόκληρης της παραγωγικής διαδικασίας προς το συμφέρον του κοινωνικού συνόλου και την εδραίωση των νέων σχέσεων παραγωγής.

* Η στρατηγική σημασία της πάλης μέσα στους θεσμούς επιβάλλει την εμπέδωση του νέου τύπου σχέσεων του ΠΑ.ΣΟ.Κ. με το μαζικό κίνημα σε αντιδιαστολή και ριζική απόρριψη των παραδοσιακών αντιλήψεων και πρακτικών :

1. Της Λενινιστικής θεωρίας που αποδέχεται την απόλυτη εξάρτηση του μαζικού κινήματος από το Κόμμα, και υποβιβάζει το μαζικό κίνημα σε παθητικό δέκτη και ιμάντα μεταβίβασης της Κομματικής αντίληψης και γραμμής. Στο μαζικό χώρο το ρόλο του περάσματος της γραμμής αναλαβμάνουν οι συνεπείς πρωτοπόροι - τα κομματικά μέλη - που συγκροτούν τον κλειστο μηχανισμό, ο οποίος έχει και την ευθύνη - ως πρωτοπορεία - της καθοδήγησης του μαζικού χώρου. Η αντίληψη και πρακτική αυτή οδηγεί στην αποκοπή από την κοινωνική δυναμική, και στην ουσιαστική αποπολιτικοποίηση του μαζικού χώρου, που μετατρέπεται σε πεδίο άσκησης τακτικών κινήσεων, που ικανοποιούν τις αναγκαιότητες της τρέχουσας κομματικής αντίληψης και γραμμής.

2. Μιας ιδιότυπης αναρχοσυνδικαλιστικής αντίληψης που κάτω από τη θεωρία της αυτονομίας "θεοποιεί" τους μαζικούς φορείς και τους αναγορεύει σε υπερπολιτικούς θεσμούς - πάνω από τα κόμματα και την κοινωνία, ως υποκείμενα της κοινωνικής αλλαγής. Ο μαζικός χώρος γίνεται πεδίο ρήξης με τους θεσμούς και την κοινωνία και συγκροτεί ένα ιδιότυπο έξω - κρατικό θεσμό "επαναστατικής μορφής". Πρόκειται για πλήρη και επικίνδυνη αφαίρεση που οδηγεί στην αποδυνάμωση των κοινωνικών

./..

πολιτικών, συνδικαλιστικών προτεραιοτήτων.

3. Της ρεφορμιστικής θεωρίας που διακηρύττει την πολιτική ουδετερότητα των μαζικών φορέων, ενώ διατηρεί συγκροτημένα δίκτυα πελατειακών σχέσεων, μέσα από τα οποία συντηρεί και αναπαράγει το πεδίο των στενά οικονομίστικων διεκδικήσεων, και διασφαλίζει την παγίωση των παραγωγικών και κοινωνικών σχέσεων μέσα από πεδίο των ελεγχόμενων προσαρμογών και οριακών μεταρρυθμίσεων.

* Πιστεύουμε και αγωνιζόμαστε για ένα κριτικό και αυτόνομο συνδικαλιστικό κίνημα, ταξικό, πολιτικοποιημένο και μαζικό, που γνωρίζει και διεκδικεί επιμέρους στόχους, που υπερασπίζει, εμβαθύνει και ελέγχει τις πολιτικές κοινωνικές και θεσμικές κατακτήσεις. Όλες οι θεσμικές αλλαγές που καθιερώνονται κατοχυρώνουν τη συμμετοχή, τον έλεγχο, και τα δικαιώματα των μαζικών φορέων.

Όμως η οργανωτική αυτονομία και η ανεξαρτησία των μαζικών φορέων δεν σημαίνει ότι δεν υπάρχει στρατηγική σύγκληση στόχων, και κοινές πολιτικές επεξεργασίες για τα βήματα και τις δομικές τομές της αλλαγής.. Το ΠΑ.ΣΟ.Κ. συνδέεται με το μαζικό κίνημα σε σχέση αλληλοτροφοδότησης, εμπλουτισμού, αγωνιστικής σύμπλευσης, δημιουργικών πρωτοβουλιών, κοινών εμπειριών και διδαγμάτων, που διασφαλίζουν τη διαλεκτική αυτονομία αλλά και την ενότητα στρατηγικών στόχων και δράσης.

* Ο αγώνας για την εδραίωση των νέων θεσμικών και δομικών αλλαγών είναι στρατηγικής σημασίας, για την πορεία της σοσιαλιστικής αλλαγής. Είναι αγώνας κοινωνικής πάλης και σύγκρουσης μέσα στους θεσμούς γι'αυτό και η εξέλιξη και δυναμική του θα σημαδέψουν την πορεία της αλλαγής. Εάν το μαζικό κίνημα δεν συλλάβει την ιστορική σημασία της πάλης μέσα στους θεσμούς και δεν συγκροτήσει συγκεκριμένη πολιτική παρέμβασης θα οδηγηθούμε νομοτελειακά στην διαχείρηση και την οπισθοδρόμηση.

Η Δεξιά και η ολιγαρχία κατανοεί ότι η εδραίωση των μη αντιστρεπτών δομικών αλλαγών, η παγίωση των δομών του σοσιαλιστικού μετασχηματισμού της κοινωνίας μας, με την άμεση λαϊκή συμμετοχή και την ανάληψη της παραγωγικής διαδικασίας από τους εργαζόμενους, σημαίνει ότι διαμορφώνεται μια <u>νέα κοινωνική και πολιτική εξουσία</u>, με μακροχρόνια προοπτική, και ισχυρά ερρείσματα ικανή να απαλλαγεί από τις δομές της εξάρτησης και να βαδίσει σε μια αυτοδύναμη αναπτυξιακή πορεία. Η αντίθεσή της λοιπόν με τις νέες δομικές αλλαγές είναι στρατηγικής μορφής και εκεί προσπαθεί

./..

να συγκροτήσει συσχετισμούς για να υπονομεύσει τους θεσμούς επενδύοντας τις σκοπιμότητες αυτές με την ένταση της κινδυνολογίας και στην υπόμνηση των "αγαθών" που η αυταρχική της εξουσία "πρόσφερε" στους εργαζόμενους.

Το ΚΚΕ προσανατολισμένο στο πρότυπο του Κρατισμού, βρίσκεται ουσιαστικά σε ιδεολογικο - πολιτική αντίθεση με τις νέες δομικές αλλαγές. Είναι αναγκασμένο να αντιμετωπίζει μια πραγματικότητα στην οποία η "εισβολή" των λαϊκών δυνάμεων στις αποφάσεις και η συμμετοχή τους στην παραγωγική διαδικασία, (κοινωνικοποίηση, αποκέντρωση, λαϊκή συμμετοχή) όχι μόνο αναιρεί στην πράξη το "αλάθητο" του ιδεολογικού του πρότυπου, αλλά θέτει στο ΚΚΕ το πιεστικό πρόβλημα να αρθρώσει συγκεκριμένη πολιτική στο ευρύ θεσμικό πεδίο των μη ελεγχόμενων συσχετισμών και όχι σε χώρους απλής αντιπαράθεσης μηχανισμών.

Οι πολιτικές αυτές αντιλήψεις στο μέτρο που μπορούν να έχουν αποτελεσματική πρόσβαση οδηγούν σε αντιπαράθεση με την πορεία εδραίωσης των νέων κοινωνικών και παραγωγικών δομών, γιαυτό και η απομόνωση και περιθωριοποιήσή τους αποτελεί για το μαζικό κίνημα πολιτική και συνδικαλιστική προτεραιότητα.

2. ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΔΡΑΣΗΣ ΤΩΝ ΕΠΙ ΜΕΡΟΥΣ ΜΑΖΙΚΩΝ ΚΙΝΗΜΑΤΩΝ

(α) Εργατοϋπαλληλικό κίνημα

* Η εδραίωση και η αποδοτική λειτουργία των νέων δομικών αλλαγών στο χώρο της παραγωγικής διαδικασίας, με την κοινωνικοποίηση του δημόσιου τομέα, την καθιέρωση των εποπτικών συμβουλίων, τις κοινωνικοποιημένες επιχειρήσεις, τις νέες μορφές εργατικού ελέγχου και της αυτοδιαχεριστικής οργάνωσης, αποτελούν κυρίαρχο πεδίο πάλης και παρέμβασης του εργατοϋπαλληλικού κινήματος. Η επιτυχία των νέων αυτών δομικών αλλαγών δεν δοκιμάζεται απλά ως οικονομικό αποτέλεσμα, αλλά κρίνεται και αξιλογείται ο χαρακτήρας των νέων παραγωγικών σχέσεων, κρίνεται η ίδια η σοσιαλιστική αλλαγή ιδεολογικο - πολιτικά, αλλά και η δυνατότητα του λαϊκού κινήματος να οργανώσει αποτελεσματικά τις νέες κοινωνικές και παραγωγικές δομές που απαιτεί ο κοινωνικός μετασχηματισμός.

* Η οργανωτική δομή και διάταξη του κινήματος θα πρέπει να έχει αντιστοίχηση με τις ανάγκες των νέων παραγωγικών δομών. Το ξεπέρασμα του κλαδικού κατακερματισμού, του στενού συντεχνειακού κριτηρίου, θα πρέπει να συνδυασθεί με την υπεύθυνη και ενεργητική συμμετοχή των εργαζομένων, με την αυτόβουλη και συνειδητή

./..

τους δράση, που προϋποθέτουν δομές και λειτουργίες του συνδικαλιστικού κινήματος πέρα και έξω από συγκεντρωτικά οργανωτικά σχήματα που αναγορεύουν σε κυρίαρχο τον χαρακτήρα της αντιπροσώπευσης, και υποβαθμίζουν τις διαδικασίες της ολόπλευρης συμμετοχής.

* Η αντιμετώπιση της ανεργίας αποβαίνει σήμερα κεντρικό πρόβλημα για το εργατοϋπαλληλικό κίνημα, και άμεση λύση του προβλήματος αυτού δεν είναι εφικτή γιατί η εξέλιξη της αγοράς εργασίας είναι συνυφασμένη με την πορεία της ανάπτυξης, την επέκταση της παραγωγικής βάσης, αλλά και με τις νέες δομές της οικονομίας που χρειάζονται χρόνο για να αποδόσουν.

Γιαυτό και οι προοπτικές και οι διεκδικητικοί άξονες του εργατοϋπαλληλικού κινήματος θα πρέπει να έχουν σαν άμεση προοπτική μια αποτελεσματική πολιτική βραχυπρόθεσμων μέτρων, αλλά ταυτόχρονα να προσανατολισθούν σε μια μεσοπρόθεσμη αναπτυξιακή βάση που θεμελιώνεται μέσα από τα κλαδικά και τομεακά επενδυτικά προγράμματα του Πενταετούς, την προώθηση τωνδημοσίων επενδύσεων σε έργα κοινωνικής υποδομής, την ανάπτυξη νέων παραγωγικών δραστηριοτήτων μέσα από το κοινωνικό τομέα της παραγωγής.

* Ταυτόχρονα όμως ο αγώνας του εργατοϋπαλληλικού κινήματος έχοντας σφαιρική σύλληψη και προοπτική για την πορεία ανάπτυξης, δεν θα πρέπει να αγνοήσει το πρόβλημα της παραγωγής και της παραγωγικότητας, που συναρτάται με την ίδια την κατοχύρωση της αυτοδύναμης οικονομικής μας ανάπτυξης. Όσο απαραίτητοι παράγοντες για την αύξηση της παραγωγικότητας είναι οι νέες επενδύσεις, η τεχνολογική πρόοδος, η σωστή οργάνωση και λειτουργία, το ίδιο σημαντική είναι η συμβολή του ίδιου του εργαζόμενου, όχι με την έννοια της εντατικοποίησης της εργασίας του, αλλά της ίδιας της δημιουργικής συμβολής του, της υπεύθυνης και της συνειδητής παρέμβασής του.

(β) Τοπική Αυτοδιοίκηση

* Η αξιοποίηση και διεύρυνση του ουσιαστικού ρόλου που αποκτά η Τ.Α. στην ανάπτυξη της χώρας, στην παραγωγική διαδικασία, αποτελεί άμεση προτεραιότητα. Μέσα από συγκεκριμένες πρωτοβουλίες θα πρέπει να κινητοποιήσει την κοινωνική δυναμική που περικλείεται στο "τοπικό" στοιχείο και να προωθήσει τις νέες κοινωνικές μορφές παραγωγής, τις δημοτικές επιχειρήσεις, επιχειρήσεις λαϊκής συμμετοχής, ή δημοτικής - συνεταιριστικής μορφής, για την αξιοποίηση και εκμετάλλευση τοπικών πλουτοπαραγωγικών πηγών, ή παραγωγικών δραστηριοτήτων.

./..

Εκτός από το "χώρο" της παραγωγής σημαντικά πεδία παρέμβασης διανοίγονται ταυτόχρονα στο χώρο της διακίνησης, εμπορίας και ελέγχου των τιμών, όπου θα πρέπει να υπάρξει παρέμβαση με τη δημιουργία καταναλωτικών και προμηθευτικών κινημάτων και συνεταιρισμών. Η Τ.Α., προνομιακός χώρος σύνδεσης και ενοποίησης του παραγωγικού, κοινωνικού και πολιτιστικού στοιχείου, θα πρέπει να συμμετάσχει στην προώθηση ενός νέου εναλλακτικού προτύπου παραγωγής και κατανάλωσης, και στην κατεύθυνση μιας αυτοδύναμης αναπτυξιακής πορείας, να συμβάλλει στη μάχη για τη βελτίωση της ποιότητας και ανταγωνιστικότητας των ελληνικών προϊόντων, της στροφής σε είδη λαϊκής κατανάλωσης.

* Προϋπόθεση για την επιτυχία των στόχων αυτών είναι η προγραμματισμένη, μέσα από τους νέους θεσμούς συμμετοχής, κινητοποίησης της λαϊκής βάσης. Μέσα από την τακτή ενημέρωση, ιεράρχηση των προβλημάτων και τον προγραμματισμό, ο λαός θα μπορέσει ν'αποκτήσει λύχεις, ώστε να διαμορφώνει συγκεκριμένες και συμφέρουσες προτάσεις για τη λύση τους. Η συστηματική και συνεχώς αναβαθμιζόμενη λειτουργία των συνοικιακών συμβουλίων, των λαϊκών συνελεύσεων, σε συνοικίες, επαρχίες, και κοινότητες, η δραστηριοποίηση στις Επιτροπές κοινωνικού ελέγχου για την παρακολούθηση της υλοποίησης των προγραμμάτων Δ.Σ., αποτελούν τον απαραίτητο όρο για τη λειτουργία του δημοκρατικού προγραμματισμού και την υλοποίηση των περιφερειακών προγραμμάτων, αλλά ταυτόχρονα και για το ξεπέρασμα του τοπικιστικού και συντεχνειακού κριτήριου, στην ανασύνθεση του παραγωγικού και κοινωνικού ιστού.

Το ΠΑ.ΣΟ.Κ. πιστεύει ότι οι πρωτοβάθμιοι αυτοί θεσμοί λαϊκής συμμετοχής θα πρέπει να συγκροτήσουν και να ενοποιήσουν τις λαϊκές δυνάμεις μέσα από συγκεκριμένους στόχους και όχι στη βάση απλών κομματικών κριτηρίων. Γι'αυτό και προωθεί την πολιτικοποίηση του θεσμού, την ενότητα των κοινωνικών δυνάμεων της ΕΛΕ στη βάση. Αυτό δεν σημαίνει ότι θα αφήσει τις κομματικές σκοπιμότητες άλλων φορέων, κύρια της Δεξιάς, να κατακερματίσουν και να αποδυναμώσουν το θεσμό. Αντίθετα το ΠΑ.ΣΟ.Κ. δίνει και την συγκροτημένη του μάχη μέσα στους θεσμούς αυτούς, γιατί έχει και την πρόταση και το πρόγραμμα και την πολιτική βούληση να τους λειτουργήσει αποτελεσματικά, να κάνει πράξη τη δημοκρατία στη βάση, γεγονός που ο λαός αναγνωρίζει και επικυρώνει.

* Η μεταφορά πόρων και αρμοδιοτήτων, η δημιουργία τεχνικής υποδομής, αποτελούν βασικούς όρους για την πραγμάτωση της αποκέντρωσης. Όμως η μεταφορά αρμοδιοτήτων από τον Υπουργό στο Νομάρχη

./..

και από το Νομάρχη στο Δήμαρχο δεν αποτελεί το τέρμα αλλά την αρχή μιας δυναμικής διαδικασίας. Η αποκέντρωση δεν σταματά παρά μέχρις ότου φθάσει στον ίδιο το λαό.

Γι'αυτό κύριος στόχος μας είναι η διεύρυνση της λαϊκής συμμετοχής μέσα από την ανάπτυξη του διαρθρωμένου μαζικού κινήματος στο χώρος της Τ.Α.. Μέσα από τη λειτουργία και τη διεύρυνση του θεσμικού πλαισίου θα προχωρήσουμε στην αποκέντρωση της εξουσίας και στη μεταφορά των δομών προγραμματισμού και λήψης αποφάσεων σε όσο το δυνατόν μεγαλύτερο βαθμό στον ίδιο το λαό.

* Στην πορεία υλοποίησης της αλλαγής, όπου η Τ.Α. αναλαμβάνει σημαντικές αρμοδιότητες και πρωταγωνιστικούς ρόλους, η εμμονή σε ένα στείρο διεκδικητικό ρόλο, αμυντικού χαρακτήρα, αποδυναμώνει και περιθωριοποιεί την Τ.Α. από τον ίδιο της το ρόλο. Το μαζικό κίνημα κατανοεί ότι οι δυνατότητες για να λυθούν συσσωρευμένα προβλήματα δεκαετιών είναι περιορισμένα. Γι'αυτό και η μετατροπή του θεσμού της Τ.Α., από μερικούς Δημάρχους που ανήκουν στο ΚΚΕ, σε πεδίο "συνδικαλιστικού τύπου" διεκδικήσεων και αντι - Κυβερνητικής πολιτικής αποκαλύπτει αντιλήψεις και πρακτικές που υποβαθμίζουν την ίδια την Τ.Α.. Τα προβλήματα θα πρέπει να ιεραρχηθούν, να αντιστοιχηθούν με τις οικονομικές δυνατότητες, να βρουν τη λύση τους μέσα από τις ρυθμίσεις γενικότερου χωροταξικού ή αναπτυξιακού χαρακτήρα. Μέσα από τις ρυθμίσεις αυτές οι διεκδικητικές πλατφόρμες θα προσανατολίσουν τους στόχους και τις πρακτικές του μαζικού κινήματος, και θα αποφύγουν τις μεθοδεύσεις μιας κομματικής σκοπιμότητας, ή τη "διέξοδο" μιας ουσιαστικής απραξίας.

(γ) Αγροτικό Κίνημα

Ο εκδημοκρατισμός στο συνεταιριστικό και συνδικαλιστικό αγροτικό κίνημα, οι νέοι θεσμοί που δημιουργούνται, κατοχυρώνουν νέες βάσεις και διανοίγουν νέες δυνατότητες για την οργανωτική, πολιτική και παραγωγική παρέμβαση, όχι μόνο στο χώρο της αγροτικής παραγωγής, αλλά στη συνολική αναπτυξιακή μας πορεία.

* Ο αγροτοβιομηχανικός συνεταιρισμός αποτελεί την πιο σημαντική δομική αλλαγή σ'ολόκληρο το κύκλωμα παραγωγής, μεταποίησης, εμπορίας του γεωργικού προϊόντος. Η κρισιμότητα της επιλογής αυτής επιβάλλει την προετοιμασία των αναγκαίων υλικών προϋποθέσεων και οργανωτικών όρων για την επιτυχία της. Το αγροτικό κίνημα μέσα από τους συνεταιρισμούς και με την ενεργητική παρέμβαση των αγροτικών συλλόγων, θα πρέπει να ξεκινήσει με εμπιστοσύνη στις δυνάμεις του από τον τομέα της εμπορίας και της διακίνησης των προ-

./..

ιόντων, ώστε να κατακτά διαδοχικά πεδία αυτοδύναμης δράσης, να δομεί μόνιμα ερρείσματα στη συνολική διαδικασία της αγροτικής παραγωγής.

* Το συνεταιριστικό κίνημα θα πρέπει να προσανατολισθεί σταθερά στο παραγωγικό πεδίο, να εκμεταλλευθεί τις δυνατότητες ενίσχυσης εμπορικών και μεταποιητικών συνεταιριστικών δραστηριοτήτων.

* Το αγροτικό κίνημα θα πρέπει με εμπιστοσύνη να στηρίξει τη νέα πολιτική στον αγροτικό χώρο, μια πολιτική που δημιουργεί τις δυνατότητες και τις προϋποθέσεις για τη ριζική αλλαγή με την πραγματοποίηση παραγωγικών επενδύσεων, την προώθηση ολοκληρωμένων προγραμμάτων ανάπτυξης κλάδων, την γενικότερη στήριξη της αγροτικής καλλιέργειας.

* Μέσα από τις προοπτικές αυτές αλλά και τις καθημερινές πολιτικές πράξεις της Κυβέρνησης του ΠΑ.ΣΟ.Κ. κατανοείται από το αγροτικό κίνημα ότι η στήριξη του εισοδήματος του αγρότη δεν μπορεί να είναι ευκαιριακή, δεν μπορεί να εξαντλείται σε μια πολιτική επιδοτήσεων, όταν οι δομές παραμένουν οι ίδιες, όταν οι όροι ανταλλαγής μεταξύ αγροτικού και αστικού τομέα αναπαράγουν τις ανισότητες" αλλά απαιτεί την προώθηση πολιτικής που δημιουργεί νέες παραγωγικές και αναπτυξιακές βάσεις που θα ενισχύσουν την παραγωγική και διαπραγματευτική δύναμη των αγροτών, τόσο στο πεδίο της εσωτερικής αγοράς όσο και στο θέμα των εξαγωγικών δραστηριοτήτων. Η πολιτική της ζύμωσης στη βάση, η διεκδικητική πλατφόρμα με επίκεντρο τις επιδοτήσεις που προωθείται από τους άλλους πολιτικούς φορείς, αποσκοπεί απλά στην κομματική εκμετάλλευση, και συμβάλλει ουσιαστικά στην διατήρηση των δομών.

* Το αγροτικό κίνημα παράλληλα θα πρέπει να προωθήσει σε συνεργασία με την Τ.Α. αλλά και τους άλλους φορείς, μια ευρύτερη πολιτική πολιτιστικής αναβάθμισης της υπαίθρου και μια γενικώτερης βελτίωσης της κοινωνικής ζωής του έλληνα αγρότη.

(ε) Νεολαία

* Η νεολαία μας αποτελεί ένα δυναμικό στρατηγικής σημασίας για την πορεία της εθνικής ανεξαρτησίας και της κοινωνικής αλλαγής. Δεν αποτελεί απλά ένα ευαίσθητο δείκτη των μηνυμάτων των καιρών, αλλά ένα χώρο μετασχηματισμού και δημιουργικής προοπτικής, που πέρα και έξω από προκαταλήψεις και αναστολές, μπορεί να διαμορφώσει το νέο ποιοτικό στοιχείο της κοινωνικής και πολιτικής πρότασης και δράσης στη διαδικασία του σοσιαλιστικού μετασχηματισμού. Γι'αυτό και η νεολαία θα πρέπει να αποτελέσει το δυναμικό τροφο-

δότη της νέας πορείας, να στηρίξει τους νέους θεσμούς στην παραγωγή, την εκπαίδευση, στην κοινωνική οργάνωση, στον πολιτισμό. Με τον ενθουσιασμό, το δυναμισμό, την πίστη της μπορεί να αποτελέσει καταλύτη στη γενικότερη κινητοποίηση και δράση των λαϊκών δυνάμεων για τους στόχους της αλλαγής.

Απαιτείται ένας συντονισμός μέτρων και επιλογών για να υπάρξουν αποτελέσματα κύρια στο επίπεδο της δομικής μορφής της ανεργίας που δημιουργείται από την αναντιστοιχεία των παραγωγικών δομών και του δυναμικού των αποφοίτων, και παράλληλα ενιαία δράση και στήριξη των άμεσων και μεσοπρόθεσμων μέτρων και επιλογών της Κυβερνητικής πολιτικής που αντιμετωπίζουν το πρόβλημα.

* Στο χώρο της Παιδείας και της Εκπαίδευσης το μαζικό κίνημα θα πρέπει να στηρίξει τους νέους θεσμούς και να διαμορφώνει ένα συσχετισμό δυνάμεων ικανό να αντιμετωπίσει τη στρατηγική υπονόμευσης από τους "φύλακες" του καθηγητικού κατεστημένου, ή την αποδυνάμωση των ίδιων των θεσμών από ευκαιριακές κομματικές σκοπιμότητες.

Ταυτόχρονα το μαζικό κίνημα θα πρέπει να προχωρήσει στη διαμόρφωση και υλοποίηση των νέων προγραμμάτων σπουδών που θα συνδέσουν την εκπαιδευτική διαδικασία με την κοινωνία και την παραγωγή, και θα ανταποκριθούν στις αυξημένες ανάγκες της μεταβατικής πορείας. Αντι - εξαρτησιακή πολιτική στρατηγική και αυτοδύναμη ανάπτυξη δεν μπορούν να πραγματοποιηθούν χωρίς συγκροτημένο επιστημονικό δυναμικό.

* Στον τομέα της οικονομίας και της παραγωγής το κίνημα της νεολαίας οφείλει να ενεργοποιηθεί στο χώρο του κοινωνικού πειραματισμού και παράλληλα να διευρύνει τη δράση του στις υφιστάμενες παραγωγικές διαδικασίες. Οι παραγωγικές πρωτοβουλίες και οι συνεταιρισμοί δεν αποτελούν απλά απαντήσεις στις άμεσες ανάγκες, αλλά συνδέουν τους νέους με την παραγωγική διαδικασία μέσα από δικούς τους θεσμούς αυτοδιαχειριστικής μορφής, και διαμορφώνουν τη νέα συνείδηση.

* Στην πολιτιστική διαδικασία πέρα από τη γενικότερη συμμετοχή και τις πρωτοβουλίες της νεολαίας, η νέα γενιά δημιουργεί τα δικά της θεσμικά κύτταρα στο χώρο της κοινωνικής και πολιτιστικής ζωής. Οι Κοινότητες Νέων, θεσμοί που διαμορφώνουν και αυτοδιαχειρίζονται οι ίδιοι οι νέοι, μπορούν να γίνουν χώροι επικοινωνίας, ελεύθερης δημιουργίας, ψυχαγωγίας, κοινωνικού πειραματισμού και πλουραλιστικής έκφρασης. Να αποτελέσουν τελικά ένα από τα κύρια

πεδία δράσης και επένδυσης του δυναμισμού, και της πρωτοβουλίας, της νεολαίας στην πορεία για την κοινωνική απελευθέρωση.

* Το νεολαιίστικο κίνημα έδωσε το αγωνιστικό του παρόν και πολλές φορές πρωτοστάτησε στις κρίσιμες αναμετρήσεις με τις δυνάμεις της εξάρτησης και της αντίδρασης. Σήμερα συνεχίζει τους αγώνες του για την Εθνική Ανεξαρτησία, την Ειρήνη, τη δημοκρατία, το σοσιαλισμό με τη μαζική και συγκροτημένη του παρέμβαση, στηρίζει την πορεία της αλλαγής, και συγκροτεί μέσα στο μέτωπο της ΕΛΕ την πιο σταθερή βάση για να προχωρήσει η αλλαγή.

(στ) Ισότητα των δύο φύλων - Γυναικείο Κίνημα

* Η κατοχύρωση της ισότητας των δύο φύλων σε όλες τις εκφράσεις και πτυχές της ανθρώπινης ζωής και δραστηριότητας και η αναβάθμιση της θέσης και του ρόλου της γυναίκας στην πολιτική, οικονομική και πολιτιστική ζωή του τόπου είναι μια διαδικασία που ανατρέπει τις αυταρχικές και καταπιεστικές δομές κοινωνικής οργάνωσης. Ταυτόχρονα αποβαίνει συστατικό στοιχείο της ίδιας της δημοκρατίας, που έχει σαν περιεχόμενο όχι μόνο τη συμμετοχή με ίσους όρους αλλά κύρια τον σεβασμό, την αναγνώριση, την κατανόηση, ανάμεσα σε όλους τους ανθρώπους άνδρες και γυναίκες. Το ποιοτικό περιεχόμενο της κοινωνίας για την οποία αγωνιζόμαστε θα κριθεί τελικά από το είδος των ανθρώπινων και κοινωνικών σχέσεων που θα διαμορφώσουμε στην πορεία.

* Από την νίκη της 18 Οκτώβρη 1981 έχουν κατακτηθεί σημαντικοί στόχοι, στο πεδίο της ισότητας των δύο φύλων. - Ο εκσυγχρονισμός του Οικογενειακού δικαίου, βάζει τις βάσεις για την οικογένεια της Ισότητας - με το νόμο της ισότητας στην εργασία καθιερώνεται το δικαίωμα της γυναίκας σε κάθε εργασία και με ίση αμοιβή και εξέλιξη και καταργείται κάθε διάκριση σε βάρος της -με την θέσπιση των μηχανισμών αποκέντρωσης και ελέγχου του θέματος της ισότητας, το θέμα περνά μέσα στις αρμοδιότητες, την προβληματική και τη δράση του μαζικού κινήματος.

* Η τεράστια έλλειψη κοινωνικής υποδομής απαιτεί προγραμματισμό και συνολική προσπάθεια ώστε οι σημαντικές θεσμικές κατακτήσεις ν'αποκτήσουν αντίστοιχη δυνατότητα πραγματοποιήσης.

* Η σταδιακή ολοκλήρωση της απαράίτητης κοινωνικής υποδομής που περιλαμβάνει την προστασία της μητρότητας, την ίδρυση και λειτουργική βελτίωση βρεφονηπιακών σταθμών, την προώθηση του οικογενειακού προγραμματισμού, θα ουσιαστικοποιήσει το δικαιώμα της γυναίκας στην εργασία, και θα κατοχυρώσει τη συμμετοχή της στην

./..

εξέλιξη της κοινωνίας.

* Ταυτόχρονα όμως σημαντικός και καταλυτικός όρος για την πραγματοποίηση αυτών των βασικών επιλογών είναι η συνολική προσπάθεια που πρέπει να αναληφθεί, για τον μετασχηματισμό μιας κοινωνικής συνείδησης που αναπαράγει κατεστημένα πρότυπα συμπεριφορών και αντιλήψεων. Ο μετασχηματισμός αυτός - που απαιτεί μια μακροχρόνια και επίπονη διαδικασία - θα πρέπει να ξεκινήσει από το χώρο της εκπαίδευσης, για να διαμορφώσει εκεί πρωταρχικά τις αντιλήψεις του σεβασμού των ανθρώπινων σχέσεων και του πνεύματος της ισότητας, καινα περιβάλει τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, αλλά και επί μέρους κοινωνικούς χώρους όπου αναπαράγονται τα πρότυπα και οι αξίες που υποβαθμίζουν το ρόλο της γυναίκας.

* Το ξεπέρασμα της ανισότητας, ο μετασχηματισμός των συνειδήσεων, δεν αποκαθίσταται με την εξίσωση κάποιων τυπικών ρόλων. Απαιτεί να βγει ο σημερινός άνθρωπος - άνδρας και γυναίκα - από το περιθώριο της απομόνωσης και της αλλοτρίωσης και να πορευθεί προς μια νέα κοινωνία όπου ο συνάνθρωπος δεν θα αποτελεί ιδιοκτησιακό μέσο, και οι ανθρώπινες σχέσεις δεν θα στηρίζονται σε τυπικούς εξωτερικούς κανόνες αλλά θα είναι αποτέλεσμα ελεύθερων επιλογών και θα χαρακτηρίζονται από τη βαθύτητα και την ειλικρίνειά τους. Ο δρόμος για μια τέτοια κοινωνία προϋποθέτει τη συμπόρευση του άνδρα και της γυναίκας, την κοινή δράση και στάση, το ξεπέρασμα των σημερινών ρόλων μέσα στις νέες κοινωνικές δομές.

* Με βάση τα παραπάνω το Γ.Κ. από τη στιγμή που στοχεύει στην κατάκτηση της ισότητας των δύο φύλων και στην ανατροπή των αναχρονιστικών και καταπιεστικών κοινωνικών, οικονομικών και πολιτικών δομών, είναι για το ΠΑ.ΣΟ.Κ., μοχλός αλλαγής.

Θα πρέπει να του αποδωθεί η μεγάλη του συμβολή στην αφύπνιση και συνειδητοποίηση των γυναικών για συμμετοχή, πράγμα που αποτελεί θεμελιακό όρο για το ΠΑ.ΣΟ.Κ. για μια γνήσια δημοκρατική και σοσιαλιστική κοινωνία. Η στρατηγική ανάπτυξης του Γ.Κ. πρέπει να συμβαδίζει με την ιστορική συγκυρία και ναείναι σταθερά προσανατολισμένη στην θεσμοθέτηση και υλοποίηση της ισότητας μέσα από διαδικασίες συμμετοχής στην κοινή πορεία για τον κοινωνικό μετασχηματισμό.

Το Γ.Κ. θα πρέπει να απεγκλωβιστεί από τις αντιλήψεις εκείνες που το περιορίζουν μοναδικά σε μια στενά οικονομίστικη πρακτική μισθολογικής εξίσωσης, γιατί έτσι καθιστά τον αγώνα του μερικό και την εμβέλεια του περιορισμένη.

./..

Το Γ.Κ. πρέπει να ενδιαφερθεί για όλες τις πλευρές που συνθέτουν την γυναικεία ανισότητα δίνοντας το ίδιο βάρος στην διεκδίκησή τους γιατί τότε μόνο στοχεύει πραγματικά στην απελευθέρωση της γυναίκας. Αυτή η σφαιρική αντιμετώπιση εξ'άλλου αυξάνει τις δυνατότητες μαζικοποίησής του.

(ζ) Πολιτιστικό Κίνημα

* Το πολιτιστικό κίνημα διανύει μια δύσκολη αλλά και ελπιδοφόρα περίοδο όσο αφορά τη διαμόρφωση της φυσιογνωμίας, αλλά και τη συγκρότηση μιας ολοκληρωμένης και αποτελεσματικής παρέμβασης. Ο πολιτισμός θα πρέπει να αποτελέσει στην πορεία διαμόρφωσης μιας σοσιαλιστικής κοινωνίας το κέντρο της πολιτικής, οικονομικής και κοινωνικής ζωής, να αναφέρεται όχι μόνο στις τέχνες, στα γράμματα, στην επιστήμη, αλλά να αναδύεται και να προβάλλει από την ίδια την καθημερινότητα, τον τρόπο ζωής και έκφρασής μας. Το πολιτιστικό κίνημα διαμορφώνοντας αυτή την προοπτική θα πρέπει να γίνει ένα κοινωνικό κίνημα, εμπλουτισμού και δημιουργικής σχέσης της καθημερινότητας, να μεταβεί από τον "πολιτισμό της εκδήλωσης" στον πολιτισμό του τρόπου ζωής, σκέψης, κοινωνικής δράσης.

* Το μαζικό πολιτιστικό κίνημα θα πρέπει να επιλέξει και να αξιοποιήσει δημιουργικά τις ζωντανές αξίες και τους θεσμούς της λαϊκής μας παράδοσης, αποβλέποντας στη δημιουργική ανάπλαση και μετουσίωσή της. Να επανασυγκροτήσουμε σ'αυτή τη βάση τη χαμένη ενότητα της γλώσσας, των εθίμων και των δημοκρατικών παραδόσεων του τόπου μας. Γιατί τελικά ο λαϊκός - παραδοσιακός πολιτισμός μας με τον αγωνιστικό - αντιστασιακό του χαρακτήρα αποτελεί μια ατσάλινη θωράκιση απέναντι στην πολιτιστική εισβολή και διείσδυση, και μπορεί μέσα από την γόνιμη μετουσίωσή του να αναδειχθεί σε επιθετικό όπλο απέναντι στο εισαγόμενο καπιταλιστικό πρότυπο αλλοτρίωσης.

* Σε αυτή την πορεία δεν μπορούμε να "περιχαρακωθούμε" χρονικά και κοινωνικά. Δεν είμαστε αντίθετοι στην επικοινωνία, στις ανταλλαγές και τις γόνιμες συναντήσεις και συνθέσεις με άλλους πολιτισμούς, όταν όμως πραγματοποιούνται στη σφαίρα της ισοτιμίας και του αλληλοσεβασμού. Δεν επιδιώκουμε την αναπαραγωγή ξεπερασμένων πρακτικών, ούτε απομίμηση νεκρών στοιχείων που δεν έχουν σχέση και αναφορά με την κοινωνική μας πραγματικότητα. Ζητάμε να συνυπάρξει η αξιοποίηση της ζωντανής ρίζας με τη δημιουργική σύνθεση και αφομοίωση του καινούργιου.

* Μια συγκροτημένη παρέμβαση από το μαζικό πολιτιστικό κίνημα απαιτεί τη δημιουργία πολιτιστικών γεγονότων στη νέα φυσιογνωμία και μορφή που να παρεμβαίνουν στην καθημερινή μας ζωή στο χώρο δουλειάς, κατοικίας, ελεύθερου χρόνου. Αυτό προϋποθέτει :

- Τον προσανατολισμό της πολιτιστικής δραστηριότητας στη ζεύξη και σύνδεση της ερασιτεχνικής δημιουργίας με τη θεσμοποιημένη πολιτιστική γνώση και το καταξιωμένο έργο των δημιουργών.
- Την ανάδειξη "τοπικών" πολιτιστικών δυνάμεων, τη δημιουργία υποδομής για τη μόνιμη αναπαραγωγή και διεύρυνσή τους.
- Την ενίσχυση και ενδυνάμωση των νέων θεσμών μέσα από το πολιτιστικό τους περιεχόμενο, την ενοποίηση των στόχων και της δράσης των πολύμορφων πολιτιστικών φορέων με σεβασμό της λειτουργίας και της οργανωτικής αυτονομίας τους.
- Την αποδυνάμωση και υπέρβαση της άνισης σχέσης μεταξύ του καλλιτέχνη και του παθητικού θεατή - καταναλωτή του πολιτιστικού προϊόντος, αλλά και του διαμεσολαβητή ατόμου ή φορέα, με τη διεύρυνση και ποιοτική αναβάθμιση της συμμετοχής και στα τρία επίπεδα.
- Την ανάδειξη του πολιτιστικού γεγονότος από όλες τις πηγές του και όχι τον περιορισμό του μόνο στον αυτόνομο πολιτιστικό χώρο. Ιδιαίτερη βαρύτητα θα πρέπει να αποκτήσει η πολιτιστική λειτουργία στο χώρο της παραγωγής, της μόρφωσης, της κοινωνικής ζωής ώστε να αξιοποιηθεί η ιδιαίτερη λειτουργική και πολιτιστική τους διάσταση.

* Η πολιτιστική εξάρτηση και παρέμβαση αποτελεί την πιο επικίνδυνη μορφή επέμβασης, συνεπάγεται απώλεια της εθνικής ταυτότητας και εμπεδώνει τις άλλες μορφές εξάρτησης (οικονομική, πολιτική, κοινωνική). Στον αγώνα για την αποτίναξή της θα πρέπει να αγωνιστούμε με όλες τις δυνάμεις που διαθέτουμε στο επίπεδο της ποιότητας αλλά και του σχεδιασμού μιας ολοκληρωμένης πολιτικής. Απαιτείται η συγκρότηση ενός ευρύτερου εθνικού - κοινωνικού και πνευματικού μετώπου, που θα αξιοποιεί όλο το δυναμικό μας στο χώρο της κουλτούρας, της τέχνης, της επιστήμης, θα συγκροτεί μια νέα πολιτιστική φυσιογνωμία και παρέμβαση, θα δημιουργεί ένα νέο πολιτιστικό ιστό μέσα από τον οποίο θα αναδεικνύεται η εθνική αυτοσυνείδηση στις συνθήκες της πολιτιστικής μας αυτοδυναμίας.

* * *